

Čtyřem z deseti českých exportérů klesá poptávka. O pojištění uvažuje násobně víc firem, než je počet současných pojištěných

9.7.2025 - | Exportní garanční a pojišťovací společnost

"Výsledky šetření ukazují, že řada českých vývozců dnes čelí zvýšené nejistotě na zahraničních trzích. Přesto zůstávají aktivní a hledají cesty, jak si udržet konkurenceschopnost třeba právě pomocí finančních nástrojů, které jim pomáhají lépe řídit exportní rizika," uvedl viceprezident Hospodářské komory Radek Jakubský.

Pro nadpoloviční část respondentů tvoří příjmy z exportu více než čtvrtinu z celkových ročních tržeb, pouze 17,3 % firem uvedlo, že neexportují vůbec. Přitom přímý export do USA realizuje nejméně 17 % respondentů šetření. 42,9 % respondentů uvedlo jako aktuální problém pokles poptávky, se kterým se při exportu potýkají. Řada dotázaných ale uvádí jako překážky pro export faktory, které nesouvisí se cly, ale jsou spíše dlouhodobého, resp. strukturálního charakteru. Například ztrátu konkurenceschopnosti v důsledku vyšších nákladů na energie v porovnání s konkurencí uvedlo 26,1 % respondentů. 25,6 % firem označilo jako problém narůstající konkurenci ze třetích zemí, zejména z Asie.

„Průzkum ukazuje příčiny toho, čeho jsme svědky již delší dobu, a sice že řada českých firem musí o své místo na světovém trhu bojovat ještě tvrději než dosud. Jsou to hlavně vysoké ceny energií v Evropě, nejistota a levná konkurence. Právě proto, aby měly podmínky financování srovnatelné se zahraničním, jsme představili pojištění pro exportně orientované podniky. EGAP tak pomohl exportérům zafinancovat jejich provoz téměř 2 miliardami korun a další víc než 3 miliardy exportéři použili na investice. Je ale zřejmé, že s vyšší mírou nejistoty ve světě stoupají rizika, do kterých se čeští vývozci pouštějí méně často,“ uvedl předseda představenstva EGAP David Havlíček.

Příliš vysokou administrativní a byrokratickou zátěž související s regulačními požadavky na export označilo za komplikaci 18,7 % firem, kurzová rizika pak 15,3 % a problémy v dopravě zboží 13,8 %. Zavedení cel vedoucí ke ztrátě konkurenceschopnosti označilo jako překážku pouze 10,3 % exportérů.

Omezení svého exportu do USA v důsledku uvalení cel hlásí 12 % respondentů a dalších 5 % snížení očekává. Přitom ale 5,5 % respondentů, kteří zaznamenali snížení exportu, věří, že se jejich export do USA opět navýší. Více než polovina respondentů žádné omezení nepředpokládá. Omezení exportu je častější u velkých firem (26,8 %) a ve zpracovatelském průmyslu (23,4 %).

Na úrodnou půdu mezi českými podniky podle šetření zatím příliš nepadají časté apely amerického prezidenta Trumpa, který v rámci celních válek opakovaně vyzývá exportéry k přesunu své výroby za Atlantik. Výrobu do USA totiž neplánuje přesunout téměř 90 % respondentů. Exportní pojištění v reakci na zvýšená rizika související se cly zavedenými ze strany USA častěji využívá nebo o něm uvažuje 7,9 % firem, přičemž většinou jde o střední a velké podniky.

„EGAP se soustřeďuje speciálně na náročné trhy, kde doplňujeme nabídku komerčních pojišťoven. A tomu odpovídá i objem českého exportu do rizikových zemí, který každoročně pojistíme. Průzkum ovšem ukazuje, že o pojištění nyní uvažuje čtyřnásobně více firem, než které ho dnes pravidelně využívá. Bohužel často se stává, že pojistnou smlouvu firmy reálně řeší, až když se dostanou do problémů, a to bývá pozdě,“ dodává Havlíček.

34,9 % firem jako důvod neochoty přesouvat výrobu uvádí obecně přílišnou náročnost takového kroku a 29,4 % věří, že se situace stabilizuje. Dále pak uvádí fakt, že americký trh není pro firmu významný, tak odpovědělo 16,5 %. Výsledky platí napříč velikostními i odvětvovými skupinami.

Aktuální problémy při exportu zboží, kterým firmy čelí

Vedle vlivu na objem exportu šetření Hospodářské komory mapovalo také otázku, jakým způsobem se nepředvídatelnost hospodářského a politického vývoje, oslabení zahraniční poptávky a další faktory související se cly mohou promítnout do snížení rozsahu investic firem – například do rozšíření výroby nebo do výzkumu a vývoje. Podle výsledků rozsah investic již omezilo 26,2 % firem, dalších 13,6 % o omezení uvažuje. Odpověď „ne a ani o tom neuvažujeme“ zvolilo 47,5 % respondentů. Investice byly omezeny zejména v malých (31,7 %) a středních firmách (39 %). V odvětvovém členění se investiční opatrnost nejvíce týká zpracovatelského průmyslu, kde je omezilo 38,9 % firem. V otázce rozsahu investic respondenti znatelně častěji, než v případě exportu uváděli, že očekávají pokles. Přestože tedy přímé dopady cel na firmy se dle očekávání jeví jako slabší, resp. méně frekventované, nepřímé dopady se mohou týkat širšího okruhu firem a přispět ke zpomalení růstu tuzemské ekonomiky.

EGAP v loňském roce pojistil export českých firem za víc než 41 miliard korun, například vývoz autobusů Iveco do Pobřeží slonoviny či letadel Aircraft Industries do Senegalu. Za celou dobu své existence EGAP podpořil vývoz českých firem v objemu přesahujícím 1,16 bilionu korun do 130 zemí světa.

EGAP neboli Exportní garanční a pojišťovací společnost a.s. je státem vlastněná úvěrová pojišťovna se zaměřením na tržně nepojistitelná politická a komerční rizika spojená s financováním vývozu zboží, služeb a investic z České republiky.

Jan Černý, tiskový mluvčí Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s.

cerny@egap.cz | 775 852 535

Jan Sotona, tiskový mluvčí Hospodářské komory ČR

sotona@komora.cz | 777 723 593

<https://www.egap.cz/cs/ctyrem-z-deseti-ceskych-exporteru-klesa-poptavka-o-pojisteni-uvazuje-nasobne-vic-firem-nez-je-pocet>